

ใช้ถุงผ้าใส่ยาแทนถุงพลาสติกเพื่อลดการใช้และปริมาณขยะ ในโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา

จิตาภา ลอยเดือนฉาย, กม.

หน่วยบริการจ่ายยาผู้ป่วยใน

ฝ่ายยาและเวชภัณฑ์ โรงพยาบาล
สมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา

บทคัดย่อ

จิตาภา ลอยเดือนฉาย. ใช้ถุงผ้าใส่ยาแทนถุงพลาสติกเพื่อลดการใช้และปริมาณขยะในโรงพยาบาล
สมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา. วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา 2553 ; 8(1) : 84-95.

โครงการนำร่องโดยการใช้ถุงผ้าขนส่งยาระหว่างห้องยา และหอผู้ป่วย
นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อลดการใช้และปริมาณขยะประเภท ถุงพลาสติกในโรงพยาบาล
ช่วยประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อถุงพลาสติกและการเผาทำลายขยะ และ
เพื่อให้เกิดกิจกรรมที่ช่วยลดภาวะโลกร้อนอย่างเป็นรูปธรรมในโรงพยาบาล ซึ่งเป็น
โครงการนำร่องในหอผู้ป่วยพิเศษหัตถ์และศัลยกรรม ชั้น 6 ระหว่างวันที่ 20 พฤษภาคม-
20 สิงหาคม 2551

การนำถุงผ้ามาใช้ในการขนส่งยาระหว่างห้องยาและหอผู้ป่วยพิเศษที่มีจำนวน
23 ห้อง ผลการดำเนินการพบว่า ในระยะเวลา 3 เดือน สามารถลดการใช้ และ
ปริมาณขยะประเภทถุงพลาสติกเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการดำเนินโครงการฯ
โดยเฉลี่ยจำนวน 4,140 ใบ สามารถประหยัดงบประมาณด้านการจัดซื้อถุงพลาสติก
และการเผาขยะประเภทถุงพลาสติกทั้งสิ้น 3,130 บาท เมื่อประเมินความคิดเห็นของ
ผู้ปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่เห็นว่า การใช้ถุงผ้าในการขนส่งยาสามารถช่วยลดภาวะ
โลกร้อนได้ และทำให้การปฏิบัติงานมีความสะดวก รวดเร็ว ไม่มีความยุ่งยาก
ในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้น ยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาลใน
ระยะยาวได้

คำสำคัญ ถุงผ้า, ถุงพลาสติก, การขนส่งยา

ติดต่อเกี่ยวกับบทความ

จิตาภา ลอยเดือนฉาย

หน่วยบริการจ่ายยาผู้ป่วยใน

ฝ่ายยาและเวชภัณฑ์โรงพยาบาล

สมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา

E-mail: cream.loif@yahoo.com

รับต้นฉบับวันที่ 13 กรกฎาคม 2552

รับลงตีพิมพ์วันที่ 14 ธันวาคม 2552

The use of cloth bags in place of plastic bags for the delivery of medicine and medical accessories at Queen Savang Vadhana Memorial Hospital

Loiduenxai J, The use of cloth bags in place of plastic bags for the delivery of medicine and medical accessories at Queen Savang Vadhana Memorial Hospital. JPHD. 2010; 8(1) : 84-95.

ABSTRACT

This pilot project aimed to reduce the use of plastic bags and plastic garbage in delivering medicine and medical accessories from the pharmacy to in-patient wards through the use of cloth bags. It was conducted on the sixth floor of the Mahidol Adulyadej in-patient building, Queen Savang Vadhana Hospital from May, 20, 2008 to August, 20, 2008. The project was part of the efforts of the hospital to alleviate global warming and was able to cut the hospital's costs in the purchase of plastic bags and in garbage incineration.

When cloth bags were used to deliver medicine and medical accessories, the number of plastic bags was reduced on average by 1,380 bags per month. The use of cloth bags was also cheaper than plastic bags by 147 baht per month.

Hospital staff expressed favorable opinions about the use of cloth bags to deliver medicine and medical accessories. They facilitated the delivery of medicine and medical accessories between the pharmacy and the in-patient ward, reduced costs, and contributed to the alleviation of global warming.

Keywords cloth bags, plastic bags, the delivery of medicine and medical accessories

บทนำ

ปัจจุบันเรื่องของภาวะโลกร้อน กลายเป็นเรื่องที่ไม่ได้ไกลตัวทุกคนอีกต่อไป สังเกตได้จากสภาวะอากาศฤดูกาลที่ไม่เหมือนเดิม ในหนึ่งวันอาจมีได้สามฤดูกาล หรือการที่เชื้อโรคสามารถเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีคนเจ็บไข้ได้ป่วยมากขึ้นทั่วโลก มีปริมาณขยะถุงพลาสติก ที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อนสูงถึง 6.45 ล้านตันต่อปี สำหรับประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ 9 ของโลก ที่มีการผลิตขยะถุงพลาสติกถึงปีละ 2.1 ล้านตัน ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวันของประเทศไทย มีมากถึงกว่า 37,000 ตัน หรือ 13.5 ล้านตันต่อปี แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดการได้เพียง ร้อยละ 60-80 เท่านั้น และเพียงร้อยละ 20 ของส่วนนี้ที่นำไปฝังกลบอย่างถูกหลักวิชาการ เมื่อนำถุงพลาสติกที่คนไทยใช้ใน 1 ปีมาเรียงต่อกัน จะเท่ากับระยะทางจากโลกไปกลับดวงจันทร์ 7 รอบ นอกจากนั้นถุงพลาสติก 1 ใบ ใช้เวลาในการย่อย สลายยาวนานถึง 450 ปี

ขณะนี้ในสังคมไทยมีการรณรงค์ให้เกิดตระหนักในเรื่องสภาวะโลกร้อน ไม่ว่าจะเป็นการเดินแจกถุงผ้า การลดการใช้ถุงพลาสติกใน ร้านค้า ห้างสรรพสินค้า เพื่อช่วยลดปริมาณขยะ ดังนั้นหน่วยบริการจ่ายยาผู้ป่วยในร่วมกับหอผู้ป่วย ตึกมหิตลอุดุลยเดช ชั้น 6 ได้เล็งเห็นว่าทุกวันนี้ โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา มีการใช้ถุงพลาสติกเป็นจำนวนมาก ในการขนส่งยาจากห้องยาไปยังหอผู้ป่วย ซึ่งถุงพลาสติกเหล่านี้ แม้จะนำมาหมุนเวียนใช้ใหม่ในบางส่วนแต่ไม่ได้เป็นการลดขยะอย่างแท้จริงตามหลัก 4R ซึ่งได้แก่

1. Reduce ลดการใช้ ใช้อย่างประหยัด และใช้เท่าที่จำเป็นเลือกซื้อสินค้าที่ไม่บรรจุห่อหลายชั้น ใช้ผ้าเช็ดหน้าแทนกระดาษทิชชู พกถุงผ้าไปตลาด

2. Repair การซ่อมแซม การซ่อมแซมวัสดุสิ่งของที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพที่ดีใช้งานได้นาน ไม่ต้องทิ้งเป็นขยะหรือต้องสิ้นเปลืองซื้อใหม่

3. Reuse การใช้ซ้ำ การนำสิ่งของที่ใช้แล้ว มาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า เช่น ขวดแก้วนำไปล้างไว้ใส่น้ำดื่ม

4. Recycle การนำกลับมาใช้ใหม่ การนำขยะมาแปรรูป เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ทำให้ไม่ต้องนำทรัพยากรธรรมชาติมาผลิตสิ่งของต่าง ๆ โดยวิธีการแก้ปัญหาอย่างถาวรเรื่องการใช้ถุงพลาสติกขนส่งยา คือการใช้ถุงผ้ามาแทนถุงพลาสติก

เนื่องจากปัจจุบันถุงพลาสติกที่ใช้ในโรงพยาบาลสำหรับขนส่งยามีเพียงสองขนาด คือ ขนาดเล็ก (20 x 26 x 9 cm) และขนาดใหญ่ (30 x 33.5 x 9 cm) ทำให้สามารถกำหนดขนาดมาตรฐานของถุงผ้าสำหรับการใช้งานได้อย่างสะดวก

ทั้งนี้ทางหน่วยบริการจ่ายยาผู้ป่วยในและหอผู้ป่วยนำร่องตึกมหิตลอุดุลยเดช ชั้น 6 ซึ่งเป็นหอผู้ป่วยพิเศษ จำนวน 23 ห้องตระหนักดีว่า ถึงเวลาที่ต้องมีการกระทำกิจกรรมนำร่อง เพื่อร่วมมือกันลดภาวะโลกร้อนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ให้เกิดรูปธรรมที่ยั่งยืนในการร่วมมือกันแก้ไขภาวะโลกร้อน และเป็นแนวทางปฏิบัติงานในการใช้ถุงผ้าเพื่อขยายผลในระบบงานจ่ายยาผู้ป่วยในทั้งระบบต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ลดการใช้และปริมาณขยะประเภทถุงพลาสติกในโรงพยาบาล
2. เพื่อประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อถุงพลาสติกและการเผาทำลายขยะ
3. เพื่อให้เกิดกิจกรรมที่ช่วยลดภาวะโลกร้อนอย่างเป็นรูปธรรมในโรงพยาบาล

วิธีการศึกษา

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการใช้ถุงผ้าในการขนส่งยาระหว่างห้องยาและหอผู้ป่วย โดยการประเมินข้อคิดเห็นต่อการใช้ถุงผ้าของเจ้าหน้าที่ห้องยาจำนวน 25 คน และเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยมอ.6 จำนวน 25 คน ใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) และจำนวนมากที่สุด (mode)

วิธีดำเนินการ

1. ระยะเตรียมการ
 - 1.1 หาแนวทางการปฏิบัติงานการใช้ถุงผ้าขนส่งยาที่สามารถปฏิบัติได้ไม่ยุ่งยาก สะดวก เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน
 - 1.2 เตรียมโครงการ ประสานงานกับหอผู้ป่วยที่จะดำเนินการ
 - 1.3 ชี้แจงขออนุมัติโครงการ
2. ระยะดำเนินการ
 - 2.1 จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ดำเนินโครงการดังนี้

2.1.1 ทำแผนการปฏิบัติงานในการใช้ถุงผ้าขนส่งยาระหว่างหอผู้ป่วยและห้องยา

2.1.2 หารูปแบบ ราคา และวัสดุที่ใช้ทำถุงผ้าจัดทำถุงผ้า จำนวน 46 ใบ ตามขนาดที่มีการใช้งานจริงในโรงพยาบาล ถุงผ้าใบใหญ่ (30 x 33.5 x 9 cm) สำหรับใส่ยาที่มีขนาดบรรจุใหญ่ ถุงผ้าใบเล็ก (20 x 26 cm) สำหรับใส่ยาของเด็ก

2.1.3 จัดเตรียมตะกร้าที่ใช้ใส่ยา แบ่งเป็นตะกร้าขนยาขนาดใหญ่สำหรับหอผู้ป่วย ตะกร้าใส่ยาขนาดเล็กกันลื่นสำหรับใส่ยาของผู้ป่วยแต่ละราย

2.1.4 เก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ถุงพลาสติกที่ใช้ในหอผู้ป่วยนำร่องตีกลมติดลวดลวดเลข ชั้น 6 ซึ่งเป็นหอผู้ป่วยพิเศษจำนวน 23 ห้อง ก่อนเริ่มใช้ถุงผ้าในเดือนเมษายน 2551

2.1.5 ทำการชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติงานในส่วนห้องยาและหอผู้ป่วยทั้งนอก และในเวลาราชการ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าสถิติร้อยละ

4. การประเมินประเมินข้อคิดเห็นต่อการใช้ถุงผ้าของเจ้าหน้าที่ห้องยาจำนวน 25 คน และเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยมอ.6 จำนวน 25 คน กำหนดให้

เห็นด้วยน้อยที่สุด = 1

เห็นด้วยน้อย = 2

เห็นด้วย ปานกลาง = 3

เห็นด้วย = 4

เห็นด้วย มากที่สุด = 5

การปฏิบัติงานการใช้ถุงผ้าขนส่งยาระหว่างห้องยา และหอผู้ป่วย

การวางแผนทางการปฏิบัติงานการใช้ถุงผ้าขนส่งยาระหว่างห้องยาและหอผู้ป่วย เริ่มจากการหามูลค่าและปริมาณถุงพลาสติกที่ใช้ในหอผู้ป่วยมอ.6 ดังนั้นผู้ช่วยเภสัชกรต้องแยกใบยาของหอผู้ป่วยมอ.6 ออกจากหอผู้ป่วยอื่น เนื่องจากห้องยาต้องนับจำนวนถุงพลาสติกที่ใช้สำหรับหอผู้ป่วยมอ.6 ต่อวัน ผู้ช่วยเภสัชกรเป็นผู้เก็บรวบรวมจำนวนถุงพลาสติกที่ใช้ขนส่งยาทั้งหมดของหอผู้ป่วยมอ.6 เป็นเวลา 10 วัน เมื่อได้ปริมาณถุงพลาสติกที่ใช้เฉลี่ยต่อวัน ต้องนำไปคำนวณมูลค่าของถุงพลาสติกจากจำนวนที่เบิกใช้ทั้งหมดในหน่วยงานต่อราคาที่ซื้อมา เพื่อหาต้นทุนต่อหน่วยของถุงพลาสติก จากนั้นให้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนปกติเหมือนหอผู้ป่วยอื่นๆได้แก่

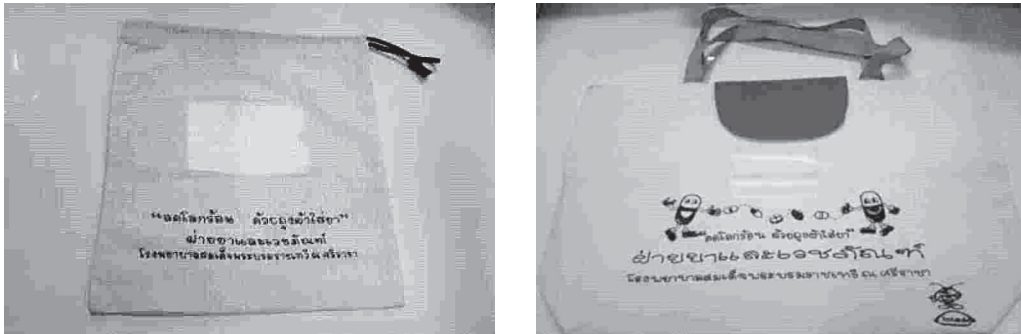
1. ผู้ช่วยเภสัชกรทำการรับใบยาเข้าคอมพิวเตอร์ (Confirm)
2. ผู้ช่วยเภสัชกรจัดยาใส่ตะกร้าสำหรับหอผู้ป่วยมอ.6
3. เภสัชกรตรวจสอบยาที่จัด
4. ผู้ช่วยพยาบาลแต่ละหอผู้ป่วยมารับยา ที่ห้องยา

เมื่อนำถุงผ้ามาใช้ขนส่งยาระหว่างห้องยา และหอผู้ป่วยมอ.6 ผู้ช่วยพยาบาลหอผู้ป่วยมอ.6 เป็นคนนำถุงผ้าของผู้ป่วยแต่ละรายมารับยาที่ห้องยา ห้องยาจะจัดยาแยกตามหอผู้ป่วยและจัดเตรียมยาที่ผ่านการตรวจสอบ จากเภสัชกรแล้วไว้ในตะกร้าของหอผู้ป่วยในกรณีที่ ผู้ป่วย 1 ราย มีการรับยาใน 1 วันมากกว่า 1 ครั้ง ห้องยา จะจัดยาตามใบยาที่ได้รับใส่ตะกร้าหอผู้ป่วยมอ.6 แยกไว้ต่างหาก

รูป 1

ตะกร้าที่ใช้ใส่ตักร้ายาของผู้ป่วยแต่ละราย
แยกตามหอผู้ป่วยและต้องมีล้อเพื่อสะดวกในการปฏิบัติงาน

รูป 2
ถุงผ้าที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

รูป 3
ถุงผ้าที่บรรจุนยาเรียบร้อยแล้วพร้อมขนส่งไปยังหอผู้ป่วย

รูป 4

การปฏิบัติงานโดยใช้ถุงผ้าขนส่งยาระหว่างหอผู้ป่วยและห้องยา

ผลการดำเนินงาน

1. ผลการประเมินข้อคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานต่อการใช้ถุงผ้า

1.1 จากเจ้าหน้าที่หน่วยบริการจ่ายยา ผู้ป่วยในจำนวน 25 คน ดังตาราง 1

1.2 การประเมินความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยบริการจ่ายยาผู้ป่วยในจำนวน 25 คน ต่อการใช้ถุงผ้า ดังตาราง 2

1.3 การประเมินความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ประจำหอผู้ป่วย จำนวน 25 คน ต่อการใช้ถุงผ้าดังตาราง 3

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อ	หัวข้อ	ร้อยละ				
		ห้องยา		หอผู้ป่วย		
1.	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	25		25		
2.	อายุเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม	35.76 (35.9 ปี)		36.04 (35.9 ปี)		
3.	วุฒิการศึกษาสูงสุด	ป.โท (4)	ป.ตรี (34)	มอ.6 (20)	ปกศ.(16)	มอ.3 (2)
4.	เวลาในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา	16-20 ปี (40.8)	6-10 ปี (20.4)	11-15 ปี (20.4)	1-5 ปี (8.16)	25 ปีขึ้นไป (2.04)

เจ้าหน้าที่ผู้ตอบแบบสอบถามอายุเฉลี่ย และเวลาในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนาน 16-20 ปี ไม่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

ตาราง 2 ผลการประเมินข้อคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยบริการจ่ายยาผู้ป่วยในจำนวน 25 คนต่อการใช้ถุงผ้า

ข้อ	หัวข้อ	ผลการประเมิน*		
		ต่ำสุด (Minimum)	สูงสุด (Maximum)	จำนวนมากที่สุด (Mode)
1.	การใช้ถุงผ้าขนส่งยาทำให้การปฏิบัติงานมีความสะดวก รวดเร็ว	4 ร้อยละ 60	5 ร้อยละ 40	4 ร้อยละ 60
2.	การใช้ถุงผ้าสำหรับขนส่งยาไม่มีความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน	4 ร้อยละ 68	5 ร้อยละ 32	4 ร้อยละ 68
3.	การใช้ถุงผ้าสำหรับขนส่งยาสามารถช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาลได้	4 ร้อยละ 60	5 ร้อยละ 40	5 ร้อยละ 40

ตาราง 2 ผลการประเมินข้อคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยบริการจ่ายยาผู้ป่วยในจำนวน 25 คนต่อการใช้ถุงผ้า (ต่อ)

ข้อ	หัวข้อ	ผลการประเมิน*		
		ต่ำสุด (Minimum)	สูงสุด (Maximum)	จำนวนมากที่สุด (Mode)
4.	การใช้ถุงผ้าขนส่งยาสามารถช่วยลดภาวะโลกร้อนได้	4 ร้อยละ 36	5 ร้อยละ 64	5 ร้อยละ 64
5.	ท่านพึงพอใจในการใช้ถุงผ้าขนส่งยา	4 ร้อยละ 48	5 ร้อยละ 52	5 ร้อยละ 52
6.	ท่านคิดว่าควรใช้ถุงพลาสติกขนส่งยา	1 ร้อยละ 56	5 ร้อยละ 8	1 ร้อยละ 56

เจ้าหน้าที่ห้องยาเห็นด้วยว่าการใช้ถุงผ้าขนส่งยา สามารถช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ ไม่มีความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน

ตาราง 3 ผลการประเมินข้อคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วย จำนวน 25 คน ต่อการใช้ถุงผ้า

ข้อ	หัวข้อ	ผลการประเมิน*		
		ต่ำสุด (Minimum)	สูงสุด (Maximum)	จำนวนมากที่สุด (Mode)
1.	การใช้ถุงผ้าขนส่งยาทำให้การปฏิบัติงานมีความสะดวก รวดเร็ว	2 ร้อยละ 16	5 ร้อยละ 4	4 ร้อยละ 56
2.	การใช้ถุงผ้าสำหรับขนส่งยาไม่มีความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน	2 ร้อยละ 4	5 ร้อยละ 16	4 ร้อยละ 52
3.	การใช้ถุงผ้าสำหรับขนส่งยาสามารถช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาลได้	2 ร้อยละ 4	5 ร้อยละ 32	4 ร้อยละ 56
4.	การใช้ถุงผ้าขนส่งยาสามารถช่วยลดภาวะโลกร้อนได้	3 ร้อยละ 4	5 ร้อยละ 92	5 ร้อยละ 92
5.	ท่านพึงพอใจในการใช้ถุงผ้าขนส่งยา	2 ร้อยละ 8	5 ร้อยละ 20	4 ร้อยละ 60
6.	ท่านคิดว่าควรใช้ถุงพลาสติกขนส่งยา	1 ร้อยละ 24	5 ร้อยละ 4	2 ร้อยละ 36

* หมายเหตุ : 1= เห็นด้วย น้อยที่สุด 2= เห็นด้วยน้อย 3= เห็นด้วยปานกลาง 4= เห็นด้วย 5= เห็นด้วย มากที่สุด

เจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยเห็นด้วยว่า การใช้ถุงผ้าขนส่งยาสามารถช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ และพึงพอใจในการใช้ถุงผ้าขนส่งยา

2. การลดลงของปริมาณการใช้ถุงพลาสติกจากสถิติการใช้ถุงพลาสติกในหอผู้ป่วยตึกมหิดลอุดยเดชชั้น 6 ซึ่งเป็นหอผู้ป่วยพิเศษ จำนวน 23 ห้อง มีการใช้ถุงพลาสติกเฉลี่ยเดือนละ 1,380 ใบ เมื่อคิดระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการ “ลดโลกร้อนด้วยถุงผ้าใส่ยา” นาน 3 เดือนสามารถลดการใช้ถุงพลาสติกได้จำนวน 4,140 ใบ โดยการใช้ถุงผ้าแทนจำนวน 46 ใบ

3. งบประมาณในการจัดทำถุงผ้าจำนวน 46 ใบ เป็นเงิน 2,645 บาท ในขณะที่ราคาถุงพลาสติกใบใหญ่เท่ากับ 0.76 บาทต่อใบ ราคาถุงพลาสติกใบเล็ก 0.38 บาทต่อใบ รวม 3 เดือนที่มีการใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติกโรงพยาบาลสามารถประหยัดงบประมาณได้ 3,078 บาท ซึ่งเมื่อคิดรวมค่าเผายะกิโกรัมละ 22 บาท และค่าชักถุงผ้า ซึ่งมีต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 1 บาท จะได้มูลค่าการประหยัดงบประมาณ ดังรายละเอียด ตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบงบประมาณถุงพลาสติก และถุงผ้า

ประเภทถุง	การเปรียบเทียบงบประมาณของถุงพลาสติก และถุงผ้า	
	จำนวน/ราคาใน 3 เดือน	จำนวน/ราคาใน 12 เดือน
ถุงพลาสติก	4,140 ใบ/3,078 บาท	16,560 ใบ/12,312 บาท
ค่าเผายะ*	54 บาท	218 บาท
กิโกรัมละ 22 บาท (38 ใบต่อ 0.5 กิโลกรัม)		
รวม	3,132 บาท	12,530 บาท
ถุงผ้า	46 ใบ/2,645 บาท	46 ใบ/2,645 บาท
ค่าชักถุงผ้า	46 บาท	184 บาท
* ต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 1 บาท (ชัก 3 เดือน/ครั้ง)		
รวม	2,691 บาท	2,829 บาท

* อ้างอิงจากโรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา

ผลการศึกษา

จากการดำเนินโครงการนำร่อง “ลดโลกร้อนด้วยถุงผ้าใส่ยา” พบว่า การใช้ถุงผ้าขนส่งยาระหว่างห้องยาและหอผู้ป่วยสามารถช่วยลดการใช้และปริมาณขยะประเภทถุงพลาสติกในโรงพยาบาลได้จากการดำเนินโครงการฯ นาน 3 เดือน สามารถลด

การใช้ถุงพลาสติกได้จำนวนเฉลี่ย 4,140 ใบ โดยการใช้ถุงผ้าแทนจำนวน 46 ใบ ขณะที่เมื่อคิดต้นทุนทางตรงและทางอ้อม การใช้ถุงผ้าประหยัดงบประมาณมากกว่าการใช้ถุงพลาสติกในการขนส่งยา ซึ่งในระยะยาวมูลค่า ก็จะเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน

เมื่อประเมินความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยและห้องยา ส่วนใหญ่เห็นว่า การใช้ถุงผ้าในการขนส่งยาสามารถช่วยลดภาวะโลกร้อนได้ และทำให้การปฏิบัติงานมีความสะดวก รวดเร็ว ไม่มีความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาลในระยะยาวได้

วิจารณ์ผล

โครงการนี้เป็นโครงการนำร่องเพื่อกระตุ้นให้คนในองค์กรได้ตระหนักถึงภาวะโลกร้อนเป็นกิจกรรมที่ช่วยลดภาวะโลกร้อนอย่างเป็นรูปธรรมในโรงพยาบาล ช่วยลดการใช้และปริมาณขยะประเภทถุงพลาสติกในโรงพยาบาลประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อถุงพลาสติก ลดการจัดเก็บถุงพลาสติกในหน่วยงาน สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่พบในการปฏิบัติงานในส่วนของห้องยา คือ การปฏิบัติงานของห้องยามีสองแบบทั้งใช้ถุงผ้าและถุงพลาสติก ทำให้เจ้าหน้าที่ห้องยาเกิดความสับสนในการทำงาน ทำให้บางครั้งมีการใส่ยาในถุงพลาสติกให้หอผู้ป่วย มอ.6 แต่ทางเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยช่วยบอกเจ้าหน้าที่ห้องยาทุกครั้งที่มีการเปลือยใช้ถุงพลาสติก ปัญหาที่พบในการใช้ถุงผ้าขนส่งยาในประเด็นอื่นๆ เช่น ห้องยา ควรบรรจุยาให้สะดวกต่อการปฏิบัติงาน การมีถุงผ้าสำรองที่ห้องยาให้หอผู้ป่วยหากเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยไม่ได้นำถุงผ้ามา เนื่องจากไม่ได้รับแจ้งล่วงหน้ามาต้องมารับยาร่วมการปฏิบัติหน้าที่อื่น กรณีการซักถุงผ้า การลืมนำถุงผ้ามา ดังนั้นหากโรงพยาบาลมีการขยายผลการใช้ถุงผ้าขนส่งยาจำนวนถุงผ้าต้องเพียงพอต่อการใช้งาน ห้องยาต้องมีถุงผ้าบางส่วนสำรองไว้ที่ห้องยานอกเหนือจากการที่

เจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยนำมาเอง นอกจากนั้นตะกร้าใส่ยาต้องสะดวกและเพียงพอ ขนาดถุงควรปรับปรุงให้ขนาดใหญ่ขึ้น เนื่องจากพบว่าผู้ป่วยบางรายต้องใช้ยาที่เป็นขวดหลายรายการ

ปัจจุบันโครงการนี้สามารถขยายผลครอบคลุมหอผู้ป่วยทั้งโรงพยาบาลตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2552 สามารถลดการใช้และปริมาณขยะประเภทถุงพลาสติกในโรงพยาบาลลงจากเดิมที่หน่วยบริการจ่ายยาผู้ป่วยในต้องเบิกถุงพลาสติกทั้งใบใหญ่และใบเล็กเพื่อใช้ขนส่งยาระหว่างหอผู้ป่วยและห้องยาจำนวนทั้งสิ้น 3,876 ใบต่อเดือน เมื่อมีการใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก ทำให้โรงพยาบาลสามารถลดขยะประเภทถุงพลาสติกในระยะเวลา 5 เดือน (เดือนกุมภาพันธ์-มิถุนายน) ได้ 19,380 ใบ โดยมีมูลค่ารวมทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ช่วยโรงพยาบาลประหยัดได้ทั้งสิ้น 18,750 บาท จะเห็นได้ว่าการร่วมมือร่วมใจ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความสะดวก ความเคยชินในการปฏิบัติงานของคนในองค์กรก่อให้เกิดเป็นความตระหนักร่วมกันในการช่วยลดภาวะโลกร้อนที่กำลังเกิดกับโลกของเรา ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่ไกลตัวอีกต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การนำถุงผ้ามาใช้ขนส่งยาระหว่างห้องยาและหอผู้ป่วยแทนการใช้ถุงพลาสติก แต่ละโรงพยาบาลต้องมีการศึกษาบริบทในการปฏิบัติงานของตนเอง และค้นหารูปแบบ ขั้นตอนที่สะดวก ง่ายต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณเภสัชกรหญิง ญัฐิกา กิตติคุณ เป็นอย่างดี เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของโรงพยาบาล
คุณจรัสลักษณ์ สุวรรณโชติ ที่ให้ความกรุณา ให้ ที่ร่วมกันคิดร่วมกันทำเพื่อสิ่งแวดล้อมของโรงพยาบาล
คำแนะนำ และความช่วยเหลือในการดำเนินงาน ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

1. Department of environmental Quality Promotion (DEQP).Environmental knowledge. Available at www.deqp.go.th Accessed May 17,2008.
2. An-inconvenient-truth-global-warming. Available at www.whyworldhot.com Accessed April 5, 2009.
3. National Center for Genetic Engineering and Biotechnology (BIOTEC). “ภาวะโลกร้อน” ความเครียดของโลก. Available at www.biotec.or.th Accessed July 19, 2008.
4. อุณหภูมิภาวะโลกร้อน.ภาวะโลกร้อน. Sep 2008. Available at www.greenTheEarth.info/ Accessed Nov 13, 2008.
5. สมาคมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม.รอบรู้สีเขียว: ขยะ. Available at www.adeq.or.th Accessed April 5, 2008.
6. การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างครบวงจร คู่มือสำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรมควบคุม-มลพิษ. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2547.